

OZNÁMENIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE
"PLÁN UDRŽATEĽNEJ MOBILITY MESTA MARTIN"

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Mesto Martin

2. Identifikačné číslo

IČO 00316792

3. Adresa sídla

Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Prof. MUDr. Ján Danko, CSc.

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente a miesto konzultácie

Doc. Ing. Marián Gogola, PhD.
Žilinská univerzita v Žiline
Univerzitná 8215/1
01026 Žilina

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

Plán udržateľnej mobility mesta Martin

2. Charakter

Plán udržateľnej mobility (ďalej len PUM) v sebe kombinuje ciele z existujúcich strategických dokumentov, ktoré boli doteraz vypracované pre funkčné územie ako aj nových prístupov, ktoré sa presadzujú v rámci Metodických pokynov k tvorbe plánov udržateľnej mobility Ministerstva dopravy a výstavby a regionálneho rozvoja SR.¹ Svojou charakteristikou je to hlavne akčný plán, ktorý definuje, ktoré opatrenia a akcie sa majú realizovať, aby sa dosiahli ciele udržateľnosti. Tie jednak zadefinovala OSN² ako aj EÚ. Hoci mobilita a doprava prináša používateľom mnoho výhod, má aj svoje nevýhody. Medzi najhlavnejšie patrí znečistenie životného prostredia, ovzdušia, emisie skleníkových plynov, hluk, znečistenie vody ale aj dopravné nehody, zápchy či strata biodiverzity - toto všetko ovplyvňuje naše zdravie a pocit šťastia. Túto záťaž sa zatiaľ nepodarilo dostatočne vyriešiť ani doterajším úsilím ani politickými opatreniami. Emisie skleníkových plynov v odvetví dopravy sa postupom času zvýšili a v súčasnosti predstavujú štvrtinu celkového objemu emisií v EÚ.

Jednoznačne najväčšou výzvou, ktorá stojí pred odvetvím dopravy, je výrazne znížiť emisie a zvýšiť udržateľnosť. Táto transformácia zároveň ponúka veľké príležitosti pre lepšiu kvalitu života a pre európsky priemysel v rámci hodnotových reťazcov, a to v podobe modernizácie, tvorby vysokokvalitných pracovných miest, vývoja nových výrobkov a služieb, posilnenia konkurencieschopnosti a vedúceho postavenia vo svete, keďže k mobilitě s nulovými emisiami rýchlo smerujú iné trhy. Vzhľadom na vysoký podiel celkových emisií skleníkových plynov v EÚ sa cieľ EÚ znížiť tieto emisie do roku 2030 aspoň o 55 % a dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu podarí dosiahnuť len zavedením ambicióznejších politík, ktorými sa čo najskôr zníži závislosť dopravy od fosílnych palív, a v synergii s úsilím o nulové znečistenie. Úspech Európskej zelenej dohody¹ závisí od našej schopnosti zabezpečiť udržateľnosť dopravného systému ako celku.

3. Hlavné ciele

Hlavným cieľom Plánu udržateľnej mobility riešeného územia je návrh riešenia jednotlivých druhov dopravy a ich opatrení v oblasti organizačnej, prevádzkovej a infraštruktúrnej v kontexte dosiahnutia hlavných cieľov udržateľnej mobility. So zreteľom na udržateľnosť sa dokument zameriava hlavne na zlepšenie podmienok pre udržateľné formy dopravy ako je nemotorová a verejná osobná doprava s vymedzením základných pravidiel pre uvážené používanie individuálnej automobilovej dopravy. Samotná doprava a mobilita by tak mala rozvíjať podmienky vo všetkých sférach a oblastiach, preto môžeme hovoriť o prierezovom dopade na zlepšenie kvality života.

¹ https://www.opii.gov.sk/download/d/PUM_1_0_2.pdf

² <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>

Z tohto dôvodu by Plán udržateľnej mobility mal:

- Navrhnuť a nastaviť efektívny dopravný systém v riešenom území.
- Zvýšiť podiel používania ekologických druhov dopravy so zreteľom najmä prepravy veľkých dopravných prúdov osôb a materiálu v území.
- Eliminovať a znížiť znečistenie ovzdušia z dopravy, znížiť hluk, vibrácie, skleníkové plyny a nároky na spotrebu energie apod.
- Zvýšiť atraktivitu verejného priestoru vytvorením vhodných podmienok v oblasti dopravy, mobility.
- Pozvať občanov na spoluvytváraní spoločných udržateľných cieľov formou participácie.

Medzi strategické ciele PUM patrí:

- Zmena v dopravnom správaní a prechodu od individuálneho motorizmu k udržateľným ekologickým druhom dopravy (verejná osobná doprava, pešia a cyklistická doprava, zdieľané služby).
- Efektívne používanie dopravnej siete a verejného priestoru.
- Zníženie negatívnych dopadov z dopravy (redukcia emisií a skleníkových plynov, zníženie energetickej náročnosti dopravy).
- Zlepšenie bezpečnosti dopravy a zníženie dopravnej nehodovosti.
- Zlepšenie manažovania dopravy a zabezpečenie udržateľnej mobility.

4. Obsah (osnova)

Plán udržateľnej mobility sa skladá z častí:

- Úvod a zhodnotenie súčasných strategických dokumentov,
- Analýza súčasného stavu,
- Dopravný model,
- Návrhová časť,
- Zásobník projektov.

5. Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu

PUM navrhne vo svojej návrhovej časti opatrenia, ktoré je nutné zrealizovať za účelom dosiahnutia strategických cieľov a udržateľnej mobility v území. PUM uvažuje s nasledovnými variantnými riešeniami:

- Minimálny variant pre 2030, 2040, 2050
- BAU variant pre 2030, 2040, 2050
- Maximálny variant pre 2030, 2040, 2050

6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

I. etapa - Analytická časť (december 2023 - február 2024)

II. etapa - Návrhová časť (marec 2024 - apríl 2024)

7. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Národné strategické dokumenty:

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) 2001 v znení KURS 2011
- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja v znení Zmien a doplnkov č. 2004, 1/2007, 2009 a 2014
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR na obdobie 2014 - 2020
- Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Martin

Okrem vyššie uvedených dokumentov sú v rámci prípravy strategického dokumentu brané do úvahy i ďalšie národné a regionálne koncepčné dokumenty z oblasti dopravy, územného rozvoja, ochrany životného prostredia a zdravia.

Európske dokumenty:

- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie, KOM(2010) 2020 v konečnom znení
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízko-uhlíkové hospodárstvo do roku 2050, KOM(2011) 112 v konečnom znení
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru - vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroja, KOM(2011) 144 v konečnom znení
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1315/2013 o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete a o zrušení Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 661/2010/EU o hlavných smeroch Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 913/2010 o európskej železničnej sieti pre konkurencieschopnú nákladnú dopravu
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/57/ES o interoperabilite systému železníc v Spoločenstve
- Akčný plán pre podporu zavádzania inteligentných dopravných systémov (ITS), KOM (2008) 886 v konečnom znení
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/40/EU o rámci pre zavedenie inteligentných dopravných systémov v oblasti cestnej dopravy a pre rozhranie s inými druhmi dopravy
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/76/EU, ktorou sa mení smernica 1999/62/ES o výbere poplatkov za užívanie určitých pozemných komunikácií ťažkými nákladnými vozidlami
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES zo dňa 21. mája 2008 o kvalite vonkajšieho ovzdušia a čistejšom ovzduší pre Európu
- Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy

Multisektorové národné dokumenty:

- Národný rozvojový plán, marec 2003
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR na obdobie 2014 - 2020
- Národný plán regionálneho rozvoja SR, schválený uznesením vlády SR č. 240/2001
- Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, schválená uznesením vlády SR č. 140/2005
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja, schválená uznesením vlády SR č. 978/2001
- Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja v SR na roky 2005 - 2010, schválený uznesením vlády SR č. 574/2005
- Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
- Národný strategický referenčný rámec 2014 - 2020
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020
- Štátna politika zdravia Slovenskej republiky
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. (NEHAP IV.)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike pre roky 2014 - 2030

Národné dopravné dokumenty:

- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2030
- Program prípravy a výstavby diaľnic a rýchlостných ciest na roky 2011 - 2014
- Dlhodobý program rozvoja železničných ciest
- Koncepcia rozvoja kombinovanej dopravy
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy SR do roku 2020 - Rozvoj verejnej osobnej dopravy pred dopravou individuálnou

Regionálne dokumenty:

- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja v znení Zmien a doplnkov
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+
- Stratégia udržateľného rozvoja dopravy a mobility ŽSK
- Integrovaná územná stratégia Žilinského kraja
- Budovanie cyklotrás Žilinského samosprávneho kraja (cyklostratégia ŽSK)
- Územný plán mesta Martin vrátane zmien a doplnkov

8. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Mestské zastupiteľstvo mesta Martin.

9. Druh schvaľovacieho dokumentu (napr. uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky, uznesenie vlády Slovenskej republiky, nariadenie).

Uznesenie Mestského zastupiteľstva mesta Martin.

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

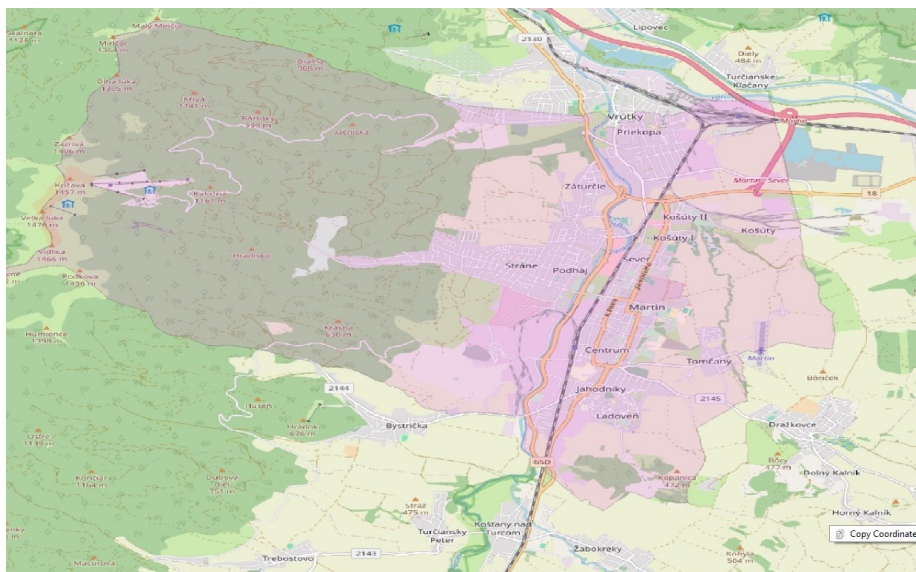
1. Požiadavky na vstupy

Vo fáze analýzy súčasného stavu sa vychádza z dostupných dopravno-plánovacích dokumentov a štúdií:

- Konceptia územného rozvoja Slovenska (KURS) 2001 v znení KURS 2011
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy do roku 2020
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Stratégia udržateľného rozvoja dopravy a mobility ŽSK
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Martin 2024-2031
- Územný plán mesta Martin vrátane zmien a doplnkov
- Územný generel dopravy mesta Martin
- Plán dopravnej obslužnosti mesta Martin

Vymedzenie riešeného územia

Obrázok - Vymedzenie záujmového územia – mesto Martin

Riešené územie je totožné s katastrom mesta Martin.

Vo fáze implementácie strategického dokumentu budú konkrétne stanovené opatrenia dopravnej infraštruktúry realizované na základe podrobnejších projektov, v ktorých budú stanovené a vyčíslené konkrétne požiadavky na vstupy a ich hodnotenie bude predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) na úrovni jednotlivých projektov. Najväčšie požiadavky na vstupy budú spojené s výstavbou rýchlostných ciest a ciest I., II. a III. Triedy. Menej s modernizáciou železničnej infraštruktúry.

Pôda

Výstavba nových dopravných stavieb, najmä na nových trasách, je spojená s trvalým záberom pôdy (poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, ostatné plochy). Vopred nie je možné vylúčiť ani záber pôdy v chránených územiach a lokalitách NATURA 2000. Záber biotopov národného a európskeho významu, ako aj záber biotopov zvlášť chránených druhov sa nepredpokladá, no vzhľadom na stupeň spravovaného strategického dokumentu ho nie je možné vopred úplne vylúčiť. Počas výstavby nových, resp. pri rekonštrukcii stávajúcich dopravných stavieb, môže dôjsť k dočasnému záberu PP.

Voda

Počas realizácie jednotlivých projektov dopravnej infraštruktúry môžu byť kladené nároky na spotrebu vody pre technologické využitie. V dobe prevádzky vznikajú nároky pri údržbe a prevádzke stavieb dopravnej infraštruktúry.

Suroviny

Pri výstavbe líniových dopravných stavieb (diaľnice, rýchlostné cesty, cesty I., II. a III. triedy, vrátane modernizácie železničnej trate), sú najväčšie nároky kladené na spotrebu zeminy, kameniva, štrkopiesku, asfaltu, cementu, železa a podobne. Pri prevádzke dopravných stavieb a ich údržbe vznikajú nároky na posypové materiály a materiály používané na ich opravu.

Energie

Najväčšie nároky na energiu vznikajú pri výstavbe jednotlivých dopravných stavieb, najmä na prevádzku techniky a strojov. Pri prevádzke dopravnej infraštruktúry vznikajú trvalé nároky na energiu pri prevádzke osvetlenia, svetelných signalizačných zariadení, zabezpečovacích zariadení, pri prevádzke dopravných vozidiel (PHM, elektrická energia), vykurovaní objektov a podobne. Realizáciou navrhovaných opatrení môže dôjsť k preskupeniu jednotlivých druhov energií, napr. navýšením potreby elektrickej energie na úkor zníženia spotreby nafty a benzínu (zmena organizácie VOD, presun dopravy z ciest na železnice, nové technológie) a podobne.

Doprava a nároky na pracovné sily

Pri realizácii opatrení navrhnutých v strategickom dokumente sa predpokladajú zvýšené nároky na dopravu, najmä na prepravu surovín, materiálov, odpadov i pracovníkov.

2. Údaje o výstupoch

V súčasnosti nemôžeme stanoviť konkrétne výstupy, pretože jednotlivé opatrenia a projekty, ktoré sú naplánované sa budú realizovať v implementačnej fáze. Na základe výstupov z analytickej časti bude navrhnutá celková vízia mobility pre 2030, 2040, 2050:

- trendy dopravných charakteristík územia,
- reálne možnosti ďalšieho rozvoja dopravnej politiky,
- zásady dopravnej regulácie územného rozvoja,
- priority v rozvoji dopravných subsystémov.

V rámci riešenia dopravných subsystémov sa bude riešiť:

- cestná sieť,
- sieť verejnej osobnej dopravy,
- statická doprava,
- pešia doprava,
- železničná doprava.

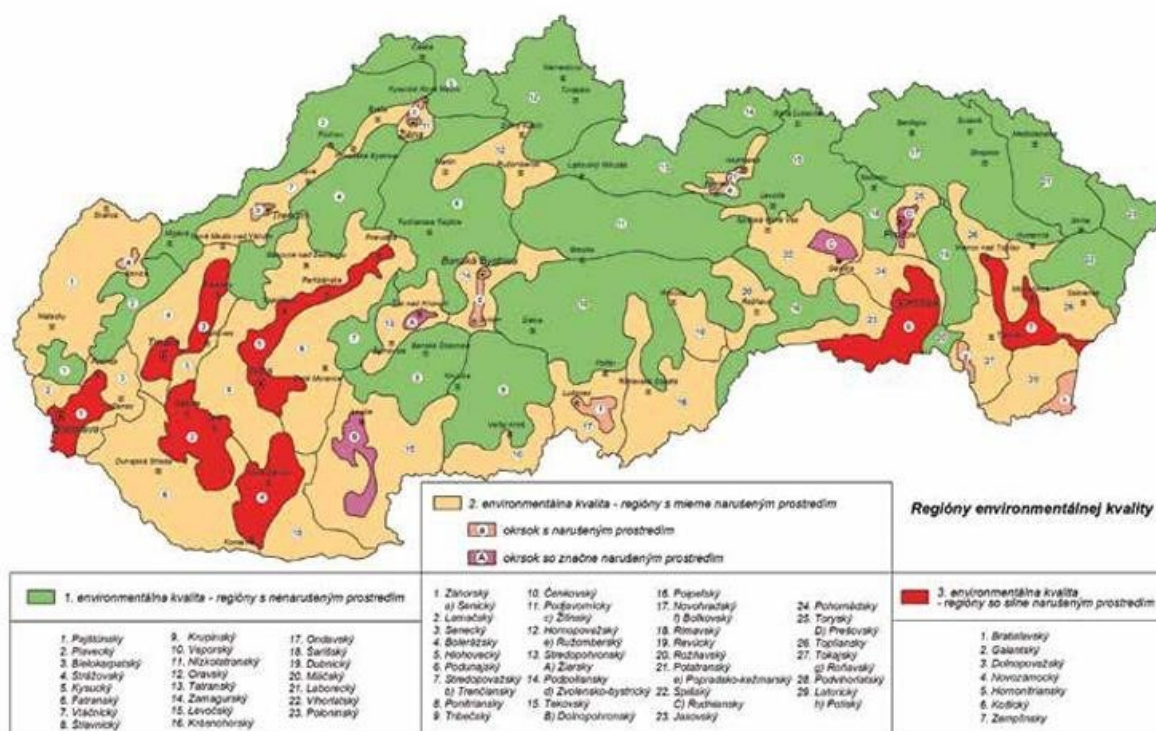
3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Plán udržateľnej mobility funkčného územia mesta Martin predpokladá zlepšenie kvality života ako aj priamych a nepriamych vplyvov na životné prostredie a to najmä efektívnym dopravným systémom umožňujúcu efektívnu prepravu osôb a materiálov s minimalizáciou negatívnych dopadov na životné prostredie. Podrobnejšiemu hodnoteniu PUM mesta Martin z hľadiska jeho vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva, sa bude zaoberať Správa o hodnotení strategického dokumentu podľa Prílohy č. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

CHARAKTERISTIKA Hlavných aspektov životného prostredia a verejného zdravia

Podľa Správy o stave životného prostredia SR v roku 2020, SAŽP je časť riešeného územia – mesto Martin zaradená do regiónu 2. environmentálnej kvality s nenarušeným prostredím (12 - Hornopovažský) a časť mesta patrí do regiónu 1. environmentálnej kvality.

Mapa: Regióny environmentálnej kvality

Zdroj: SAŽP 2020

OVZDUŠIE

Najviac zaťažou zložkou životného prostredia v dôsledku dopravy je ovzdušie. Hlavnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia v doprave sú spaľovacie motory (vznetové aj zážihové), spaľovacie turbíny pre pohon dopravných prostriedkov (cestných koľajových vozidiel, lodí a pod.), ale aj stavebných a poľnohospodárskych strojov. Druh a množstvo emisií závisí od použitého paliva, technického riešenia spaľovacieho zariadenia a od riadenia spaľovacieho procesu.

Emisná situácia

Emisie z dopravy predstavujú významný podiel z národnej emisnej bilancie, predovšetkým v prípade oxidov dusíka, suspendovaných častíc a na ne viazaných polycyklických aromatických uhľovodíkov. Postupnou modernizáciou vozového parku dochádza k znižovaniu množstva výfukových emisií z automobilových motorov. Okrem výfukových plynov sa však na celkových emisiách z dopravy významne podieľa aj resuspencia prachov z vozovky a oterý brzdového obloženia, pneumatík a povrchu komunikácie, na čo nemá modernizácia vozidiel prakticky žiadny vplyv. Dlhodobou dochádza k nárastu intenzity individuálnej automobilovej dopravy, čo smeruje k postupnému nárastu emisií. Tieto protichodné faktory v súhrne spôsobujú, že trend celkových dopravných emisií je možné charakterizovať v dlhodobom horizonte ako stagnujúci. Významné odchýlky od tohto celkového trendu nastávajú na lokálnej úrovni, predovšetkým v dôsledku infraštruktúrnych opatrení s dopadom na miestnu intenzitu cestnej dopravy.

Vývoj produkcie emisií v cestnej doprave je v posledných rokoch ovplyvňovaný viacerými zásadnými faktormi. Negatívny vplyv rýchleho rastu environmentálne

nepriaznivej cestnej dopravy, predovšetkým najnepriaznivejšej individuálnej automobilovej dopravy, jej zvyšujúcimi sa výkonmi a spotrebou pohonných látok, ktorý tlmí uplatňovanie generačne nových, environmentálne a energeticky vhodnejších vozidiel.

V rámci Slovenskej republiky emisie základných znečisťujúcich látok v ovzduší (TZL, SO₂, NO_x a CO) z hľadiska dlhodobého horizontu (1990-2016) zaznamenali pokles, avšak rýchlosť poklesu sa po roku 2000 spomalila. Prechodne v rokoch 2001 - 2005 bol zaznamenaný mierny nárast emisií, po roku 2010 bol udržaný klesajúci trend. V roku 2016 oproti roku 2015 došlo k poklesu emisií vo všetkých základných znečisťujúcich látok.

Imisná situácia

Rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia je v mestách a sídlach cestná doprava (abrázia – oter pneumatík, brzdových obložení a povrchov ciest, resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest - znečistené automobily, posypový materiál, prach, špina na krajnici ciest a výfukové emisie), minerálny prach zo stavebnej činnosti, veterná erózia z nespevnených povrchov, lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivá, malé a stredné lokálne priemyselné zdroje bez náležitej odľučovanej techniky a prípadne aj niektoré poľnohospodárske práce (suchá orba, žatva alebo repná kampaň). Na tieto zdroje by sa mali orientovať lokálne opatrenia na znižovanie úrovne PM₁₀, medzi ktoré je možné zaradiť zmeny v organizácii dopravy, pešie zóny, rozširovanie zelene, spevňovanie povrchov, znižovanie spotreby tuhých palív v lokálnom vykurovaní, kontrola technického stavu a znečistenia pneumatík vozidiel, čistenie ulíc a chodníkov miest a obcí, protierózne opatrenia na staveniskách, skládkach sypkých materiálov, skládkach odpadov, prísna kontrola lokálnych priemyselných zdrojov a podobne).

V riešenom území, potenciálne dotknutého realizáciou posudzovaného strategického dokumentu, má rozhodujúci vplyv na celkovú kvalitu ovzdušia vo väčších urbanizovaných sídlach s vysokou hustotou zaľudnenia a hustou dopravnou sieťou automobilová doprava, menej významný vplyv má priemyselná činnosť a individuálne vykurovanie domácností.

Prízemný ozón

Prízemný ozón je ľudskému zdraviu nebezpečný. Spôsobuje dráždenie a choroby dýchacích ciest, zvyšuje riziko astmatických záchvatov, podráždenie očí a bolesti hlavy. Až 95 % ozónu vdychnutého do pľúc zostáva v organizme. Spôsobuje oslabenie organizmu a zvyšuje náchylnosť na infekcie dýchacích ciest. Chronické účinky je možné očakávať pri opakovanom a dlhodobom vystavovaní organizmu účinkom ozónu. K najcitlivejším skupinám populácie na ozón patria starí ľudia, osoby s ochoreniami dýchacej a srdcovocievnej sústavy, alergici a astmatici, veľmi malé deti a tehotné ženy.

Zvýšený vznik prízemného ozónu pozorujeme najmä počas horúcich letných dní v lokalitách s vysokou koncentráciou výfukových plynov spaľovacích motorov, kde dochádza k nárastu obsahu oxidov dusíka a plyných uhľovodíkov vo vzduchu. V posledných rokoch sú všetky novo vyrábané osobné automobily vybavené katalyzátormi, ktoré premieňajú oxidy dusíka na inertný plyný dusík a toxický oxid uhoľnatý na relatívne neškodný CO₂. Zavedením týchto opatrení sa podarilo znížiť koncentráciu prízemného ozónu vo veľkých priemyselných centrách o niekoľko desiatok percent.

Cieľové a prahové hodnoty pre prízemný ozón sú stanovené vo Vyhláške MŽPaRR SR č. 310/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia, ktoré sú v súlade s legislatívou EÚ. V prípade prekročenia niektorých prahových hodnôt musí byť verejnosť upozornená, resp. varovaná.

Tab.: Cieľové a prahové hodnoty pre prízemný ozón

Cieľové, resp. prahové hodnoty	Koncentrácia O ₃ (µg.m ⁻³)	Priemer za časový interval
Cieľová hodnota na ochranu zdravia ľudí	120*	8 h
Celková hodnota na ochranu vegetácie AOT40**	18.000 (µg.m ⁻³ .h)	1. máj - 31. júl
Informačný prah pre upozornenie verejnosti	180	1 h
Výstražný prah pre varovanie verejnosti	240	1 h

Zdroj : SHMÚ

* maximálny denný 8-hod. priemer 120 µg.m⁻³ sa nesmie prekročiť viac ako 25 dní za kalendárny rok, v priemere za tri roky ** AOT40 vyjadrené v µg.m⁻³.h znamená súčet všetkých rozdielov medzi hodinovými koncentraciami prízemného ozónu väčšími ako 80 µg.m⁻³(= 40 ppb) a 80 µg.m⁻³ v čase medzi 8,00 hod a 20,00 hod. stredoeurópskeho času od 1. mája do 31. júla a to v priemere za 5 rokov

Kvalita ovzdušia

SHMÚ na základe hodnotenia kvality ovzdušia v zónach a aglomeráciách v rokoch 2015 - 2017 podľa § 8 ods. 3 zákona NR SR č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov navrhuje aktualizáciu vymedzenia oblastí riadenia kvality ovzdušia SR na rok 2018. Znečisťujúca látka bude vyňatá z oblasti riadenia kvality ovzdušia až potom, keď bude 3 roky pod limitnou hodnotou pri hodnotení nasledujúci rok.

Z údajov SHMÚ je zrejmý negatívny dopad cestnej dopravy. Napr. na mesto vplýva hlavný cestný ťah prepájajúci Žilinu a Ružomberok. Samotné znečistenie ovzdušia mesta Martin je vyhodnotené vo výročnej správe SHMÚ. Na monitorovacej stanici v Martine bola zaznamenaná najvyššia priemerná ročná koncentrácia PM10 (20 µg.m⁻³).

Vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt na ochranu zdravia ľudí a smogového varovného systému pre PM₁₀ v zóne Žilinský kraj – 2023.

Znečisťujúca látka	Ochrana zdravia									IP ²⁾	VP ²⁾
	SO ₂		NO ₂		PM ₁₀		PM _{2,5}	CO	Benzén	PM ₁₀	PM ₁₀
	1 h	24 h	1 h	1 rok	24 h	1 rok	1 rok	8 h ¹⁾	1 rok	12 h	12 h
Parameter	počet prekročení	počet prekročení	počet prekročení	príemer	počet prekročení	príemer	príemer	príemer	príemer	trvanie prekročenia [h]	trvanie prekročenia [h]
Limitná hodnota [µg·m ⁻³]	350	125	200	40	50	40	20	10 000	5	100	150
Maximálny počet prekročení	24	3	18		35						
Chopok, EMEP			0	2							
Liptovský Mikuláš, Školská	0	0	0	12	8	17	12			24	11
Martin, Jesenského			0	16	11	20	15	1 752	0,47	47	0
Oščadnica	0	0	0	6	8	18	15			9	0
Ružomberok, Riadok	0	0	0	17	15	19	15	2 690	0,79	86	15
Žilina, Obežná			0	18	13	20	15	1 346		0	0

≥ 90 % platných meraní

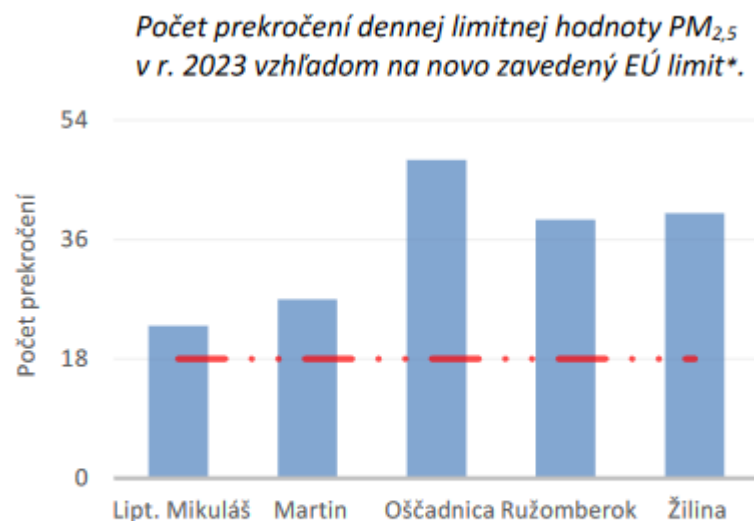
¹⁾ maximálna osemhodinová koncentrácia

²⁾ IP, VP – trvanie prekročenia (v hodinách) informačného prahu (IP) a výstražného prahu (VP) pre PM₁₀

Na všetkých staniciach počet platných meraní v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 250/2023 Z. z. o kvalite ovzdušia.

Vyhodnotenie kvality ovzdušia v ŽSK, zdroj: Výročná správa 2023

Počet prekročení dennej limitnej hodnoty PM_{2,5} v meste Martin znázorňuje nasledujúci obrázok.

* Priemerná denná koncentrácia PM_{2,5} 25 µg·m⁻³ nesmie byť prekročená viac ako 18 krát v roku. Tento novo zavedený EÚ limit sa má dosiahnuť do 1. januára 2030.

4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva

Doprava môže mať aj pozitívny ako aj negatívny dopad na zdravie obyvateľstva. Najčastejšie sú prítomné negatívne dopady ako výsledok najmä motorovej dopravy (znečistenie ovzdušia, hluk, vibrácie a pod.).

Znečistenie ovzdušia z dopravy tak výrazne prispieva k negatívnym dopadom na zdravie, ktoré sa potom prejavujú ďalším zhoršovaním zdravotného stavu obyvateľstva. Tu patrí napríklad alergia, ktorá postihuje jedného z troch ľudí a podľa odhadov ňou do roku 2025 bude trpieť až polovica svetovej populácie. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie sú alergické ochorenia štvrté najčastejšie sa vyskytujúce vo svete a v oblasti kvality života predstavujú nielen spoločenskú, ale aj ekonomickú záťaž. (Slovenská spoločnosť alergológie a klinickej imunológie (SSAKI)).

Avšak udržateľné formy dopravy ako napríklad verejná osobná doprava, pešia chôdza, cyklistická doprava môžu mať ďalekosiahle benefity pre zdravie najmä z dôvodu aktívneho fyzického pohybu, ktorý veľkej časti populácie a najmä deťom chýba, čo sa potom prejavuje v obezite a finančných nárokoch na zdravotný systém.

5. Vplyvy na chránené územia [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod.] vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie

Strategický dokument "Plán udržateľnej mobility funkčného územia mesta Martin" v sebe kombinuje ciele z existujúcich strategických dokumentov, ktoré boli doteraz vypracované pre funkčné územie ako aj nových prístupov, ktoré sa presadzujú v rámci Metodických pokynov k tvorbe plánov udržateľnej mobility Ministerstva dopravy a výstavby a regionálneho rozvoja SR. Svojou charakteristikou je to hlavne akčný plán, ktorý definuje, ktoré opatrenia a akcie sa majú realizovať, aby sa dosiahli ciele udržateľnosti. Hoci mobilita a doprava prináša používateľom mnoho výhod, má aj svoje nevýhody. Medzi najhlavnejšie patrí znečistenie životného prostredia, ovzdušia, emisie skleníkových plynov, hluk, znečistenie vody ale aj dopravné nehody, zápchy či strata biodiverzity - toto všetko ovplyvňuje naše zdravie a pocit šťastia. Jednoznačne najväčšou výzvou, ktorá stojí pred odvetvím dopravy, je výrazne znížiť emisie a zvýšiť udržateľnosť. Vzhľadom na vysoký podiel celkových emisií skleníkových plynov v EÚ sa cieľ EÚ znížiť tieto emisie do roku 2030 aspoň o 55 % a dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu podarí dosiahnuť len zavedením ambicióznejších politík, ktorými sa čo najskôr zníži závislosť dopravy od fosílnych palív, a v synergii s úsilím o nulové znečistenie. Úspech Európskej zelenej dohody závisí od našej schopnosti zabezpečiť udržateľnosť dopravného systému ako celku.

Hlavným cieľom Plánu udržateľnej mobility riešeného územia je návrh riešenia jednotlivých druhov dopravy a ich opatrení v oblasti organizačnej, prevádzkovej a infraštruktúrnej v kontexte dosiahnutia hlavných cieľov udržateľnej mobility. So zreteľom na udržateľnosť sa dokument zameriava hlavne na zlepšenie podmienok pre udržateľné formy dopravy ako je nemotorová a verejná osobná doprava s vymedzením základných pravidiel pre uvážené používanie individuálnej automobilovej dopravy. Samotná doprava a mobilita by tak mala rozvíjať podmienky vo všetkých sférach a oblastiach, preto môžeme hovoriť o prierezovom dopade na zlepšenie kvality života.

Pri riešení hodnotenej problematiky z hľadiska posúdenia vplyvov je potrebné klásť dôraz i na chránené územia nachádzajúce sa v strategickom dokumente riešenom území. Strategický dokument musí brať do úvahy prítomnosť nasledujúcich chránených území a k nim súvisiacu legislatívu, ich prehľad uvádzame v nasledujúcich kapitolách.

5.1. Národná sústava chránených území

Pre územnú ochranu ustanovuje Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom zväčšuje, pričom územná ochrana sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky, čiže na území mimo osobitne vyhlásených chránených území platí 1. stupeň ochrany.

Zákon č. 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny ustanovuje tieto kategórie chránených území : chránená krajinná oblasť (CHKO), národný park (NP), chránený areál (CHA), národná prírodná rezervácia a prírodná rezervácia (NPR, PR), národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka (NPP, PP), chránený krajinný prvok (CHKP).

Mesto Martin je východiskom do dvoch národných parkov, ktoré sa na území regiónu Turiec nachádzajú spoločne s 34 maloplošnými chránenými územiami. 70 % rozlohy obidvoch národných parkov tvoria lesné porasty.

Veľkoplošné chránené územia prírody v SR

Do územia okresu Martin zasahujú územia dvoch národných parkov (NP Malá Fatra a NP Veľká Fatra). Avšak obe územia nezasahujú do katastra mesta Martin a oblasti riešenia PUM mesta Martin.

Veľkoplošné chránené územia prírody v SR

Obr.5.1.1 Lokalizácia NP Malá Fatra a NP Veľká Fatra, zdroj:

<https://www.sopsr.sk/web/?cl=20499>

Národný park Malá Fatra

Vzhľadom na mimoriadne prírodné hodnoty bola Krivánska Malá Fatra v roku 1967 vyhlásená za chránenú krajinnú oblasť (CHKO). V roku 1988 bola CHKO prekategORIZOVANÁ na národný park.

V rámci územia Národného parku Malá Fatra (226 km²) a jeho ochranného pásma je vyčlenených niekoľko maloplošných chránených území, ktoré si pre svoje prírodné hodnoty, bohatosť rastlínstva a živočíšstva zasluhujú zvýšený stupeň ochrany. Spolu je to 14 národných prírodných rezervácií, 8 prírodných rezervácií, 5 prírodných pamiatok. Národný park Malá Fatra bol zaradený do chránených území NATURA 2000 ako „územie európskeho významu a chránené vtáčie územie Malá Fatra“. Na území sa nachádzajú i vzácné karpatské endemity, 188 chránených druhov živočíchov či 29 druhov živočíchov európskeho významu (ako napríklad najväčšia sova v Európe – výr skalný a najmenšia – kuvik vrabčí). Malá Fatra sa dokonca môže pochváliť vlastným rastlinným endemitom – jarabinou *Margittaiho*.

Národný park Veľká Fatra

Bol vyhlásený nariadením vlády SR č. 140/2002 Z. z. zo 06. 03. 2002 s účinnosťou od 01. 04. 2002. Národný park sa rozprestiera na výmere 40 371 ha s ochranným pásmom s rozlohou takmer 26 133 ha. Zasahuje do dvoch krajov a okresov Martin, Ružomberok, Turčianske Teplice, Martin, Dolný Kubín.

Prevažná časť územia Veľkej Fatry je zalesnená, na niektorých miestach sa zachovali prirodzené lesné porasty a pralesovité formácie. Optimálny vývoj a tým aj najväčšie zastúpenie tu dosahujú bukové lesy, sčasti sú zachované rozsiahlejšie komplexy prirodzených smrečín. Reliktný charakter majú na niektorých miestach spoločenstvá kosodreviny (*Pinion mugo*) a borovice (*Pulsatillo slavicae-Pinion*), vzácné ostrovčeky subxerothermofilných dubín. Charakteristický je veľký prirodzený výskyt tisu obyčajného (*Taxus baccata*). Časť hrebeňov Hôľnej Fatry je odlesnená a premenená na druhovo bohaté travinno-bylinné biotopy s cennými nivačnými depresiami a poliami, lavínovými žlabmi a ďalšími extrémnymi stanovišťami. Z hľadiska vývoja flóry a vegetácie zaujíma Veľká Fatra osobitné postavenie s mimoriadnou rozmanitosťou stanovišť rastlín a ich spoločenstiev, spoločným výskytom druhov z rôznych vegetačných stupňov v bezprostrednej blízkosti a s výskytom jedinečných druhových populácií a reliktných spoločenstiev. Celkovo prevládajú horské druhy, ale preniká sem viac teplomilných a na teplo náročných druhov. Niektoré druhy tu dosahujú geografické alebo výškové maximum v Západných Karpatoch, iné tu majú izolovaný výskyt v rámci Karpát. Početná je aj skupina endemických druhov a poddruhov, z ktorých k najvýznamnejším patrí napr. cyklámen fatranský (*Cyclamen fatrense*). Veľká Fatra je jedným z najvýznamnejších refúgií veľkých mäsožravcov (Carnivora) a iných typických horských druhov živočíchov v Západných Karpatoch. Územne je chránená v kategóriách národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál a ochranné pásmo NP.

Maloplošné chránené územia

Na území okresu mesta Martin sa nachádzajú nižšie uvedené osobitne chránené časti prírody SR³:

Ramsarská lokalita Mokrade Turca

SKCHVU033 CHVU Veľká Fatra 47 445,0100

SKCHVU013 CHVU Malá Fatra 67 142,6900

SKUEV0382 UEV Turiec a Blatnický potok 263,8090

SKUEV0381 UEV Dielnice 105,0034

SKUEV0238 UEV Veľká Fatra 46 405,4656

SKUEV0240 UEV Kľak 98,6356

SKUEV0252 UEV Malá Fatra 20 541,3708

SKUEV0664 UEV Uholníky 7,6066

SKUEV0665 UEV Strečnianske meandre Váhu 65,0312

SKUEV0930 UEV Lúčanská Fatra 1 466,1483

P44 NP NP Malá Fatra 22 630,0000

P31 NP NP Veľká Fatra 40 889,1328

274 NPR Chleb 412,8700

303 NPR Kľačianska Magura 204,4700

304 NPR Kľak 85,7100

447 PP Šútovská epigenéza 52,1936

249 PR Goľove mláky 6,8300

250 PR Hajasová 7,1700

261 PR Hrabinka 0,4000

267 PR Hrádok 6,7500

446 NPR Šútovská dolina 526,6500

305 NPR Kláštorské lúky 85,9915

337 NPR Lysec 70,0400

³ <https://data.sopsr.sk/chanene-objekty/>

458 NPR Turiec 89,2899
773 NPP Kľacký vodopád 0,0000
1358 NPP Perlová jaskyňa 0,0000
300 PR Katova skala 46,6900
1180 PP Mažarná 0,0000
997 CHA Mošovské aleje 0,0000
RL09 RL Mokrade Turca 756,7095
1306 PR Pralesy Slovenska – Kľak 27,7406
6 CHS Lipa pri kostole
12 CHS Lipa pred kláštorom
7 CHS Lipa v kláštornej záhrade
15 CHS Brest v kláštornej záhrade
14 CHS Buk v kláštornej záhrade
1 CHS Memorandové lipy v Martine
476 CHS Lipy v Doline
477 CHS Lipa v Starej Bôrovej

Ochrana drevín

Ochrana drevín podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny zabezpečuje legislatívnu ochranu drevín rastúcich mimo lesa (LPF) a ochranu chránených stromov, za ktoré sa môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií.

5.2. Natura 2000

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia;
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu

Chránené vtáčie územia

Na území okresu Martin sa nachádzajú chránené vtáčie územia:

SKCHVU033 CHVU Veľká Fatra 47 445,0100

SKCHVU013 CHVU Malá Fatra 67 142,6900

Do územia vymedzeného strategickým dokumentom z týchto chránených vtáčích území zasahuje iba SKCHVU033 Veľká Fatra.

SKCHVU033 Veľká Fatra (vyhláška MŽP SR č. 194/2010 Z. z.)

Chránené vtáčie územie Veľká Fatra sa vyhlasuje na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov: sokola sťahovavého, jariabka hôrneho, lelka lesného, d'aťľa trojprstého, výra skalného, sovy dlhochvostej, bociana čierneho, včelára lesného, žlny sivej, žltouchvosta lesného, muchára sivého, orla skalného, tetraho hoľniaka, tetraho hlucháňa, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, d'aťľa čierneho, d'aťľa bieločrbtého, muchárika bieločrbtého a muchárika červenohrdlého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Nachádza sa v okrese Martin v katastrálnych územiach Belá pri Necpaloch, Blatnica, Dulice, Folkušová, Necpaly, Nolčovo, Podhradie nad Váhom a Turčianske Jaseno, v okrese Turčianske Teplice v katastrálnych územiach Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček, Mošovce a Rakša, v okrese Martin v katastrálnych územiach Dolný Harmanec, Donovaly, Harmanec, Kordíky, Motyčky, Staré Hory a Turecká a v okrese Ružomberok v katastrálnych územiach Liptovská Osada, Liptovské Revúce, Ľubochňa a Ružomberok. Chránené vtáčie územie má výmeru 47 445,0100 hektára.

Územia európskeho významu

Na území okresu Martin sa nachádzajú Územia európskeho významu, z toho v území vymedzenom strategickým dokumentom sa z týchto území európskeho významu nachádzajú nasledujúce územia:

SKUEV0382 UEV Turiec a Blatnický potok 263,8090

SKUEV0381 UEV Dielnice 105,0034

SKUEV0238 UEV Veľká Fatra 46 405,4656

SKUEV0240 UEV Kľak 98,6356

SKUEV0252 UEV Malá Fatra 20 541,3708

SKUEV0664 UEV Uholníky 7,6066

SKUEV0665 UEV Strečnianske meandre Váhu 65,0312

5.3. Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

Na území Slovenskej republiky platí niekoľko dôležitých medzinárodných zmlúv a dohovorov, ktoré majú za cieľ výraznejšie zachovanie svetového dedičstva na Zemi. Podľa nich sú vyčlenené chránené územia a lokality, ktoré nie sú kategóriou chráneného územia podľa zákona č. 543/2002 Z. z., ale tvoria významnú základňu pre rozvoj vedy a prezentácie ochrany prírody v zahraničí. Tieto územia môžu súčasne patriť aj do národnej sústavy chránených území, alebo do navrhovanej európskej súvislej sústavy chránených území NATURA 2000.

5.4. Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný ako celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny, alebo miestny význam.

ÚSES Žilinského kraja nadväzuje na Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES, 1992). Ten vyčlenil biocentrá a biokoridory vyššej úrovne - nadregionálneho, provincionálneho a biosférického významu.

Okres Martin má vypracovaný dokument Regionálneho územného systému ekologickej stability 2012 (RÚSES). Na území okresu mesta Martin sa nachádzajú tieto biocentrá a biokoridory⁴:

Biocentrá v okrese mesta Martin:

BBc 1 Krivánska Fatra
PBc 2 Bralná Fatra
NRBc 3 Turiec
NRBc 4 Kľak - Reváň – Partizán
NRBc 5 Pod Sokolom - Kopa – Korbeľka
NRBc 6 Hôľna Fatra - Lysec – Borišov – Madačov
NRBc 7 Zniev -Sokol – Chlieviská
RBc 8 Goľové mláky
RBc 9 Uholníky
RBc 10 Dielnice
RBc 11 Bukovina
RBc 12 Hradisko pri Nolčove - Ráztoka – Majkrabovo
RBc 13 Katová skala - Sklabinský hrad - Nad Baštou
RBc 14 Blatnický potok - Ďanovská terasa
RBc 15 Lúčanská Fatra
RBc 16 Končiar
RBc 17 Dutá skala

⁴ <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/starostlivost-o-krajinu/zelena-infrastruktura/dokumenty-uses-v-sr>

RBc 18 Pod Oselnou – Kúpeľ
RBc 19 Klak - Tlstý diel

Biokoridory v okrese mesta Martin:

NRBk 1 Rieka Váh
NRBk 2 Rieka Turiec
NRBk 3 Hrebeň Lúčanskej Fatry
NRBk 4 Hrebeň Veľkej Fatry Kopa - Hôľna Fatra - Brálna Fatra
NRBk 5 Dutá skala – Vyšehrad
RBk 6 ekotón Krivánskej Fatry
RBk 7 Trusalová – Podhradie
RBk 8 Černík - Kubiancovo – Rieka Váh
RBk 9 Sklabinský Podzámok – Bukovina
RBk 10 Trebostovo – Záborie
RBk 11 Kantorský potok
RBk 12 Blatnický potok
RBk 13 Ekotón Lúčanskej Fatry Vrútky – Kláštor pod Znievom
RBk 14 Potok Vríca
RBk 15 Ekotón Veľkej Fatry Krpeľany- Turčianska Štiavnička
RBk 16 Ekotón Veľkej Fatry Sklabiňa –Blatnica
RBk 17 Ekotón Veľkej Fatry Blatnica – Mošovce
RBk 18 Kláštor pod Znievom – Mošovce

5.5. Pamiatkovo chránené územia

V okrese Martin sa z pohľadu ochrany pamiatkového fondu v zmysle Zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu nachádzajú dve pamiatkové zóny – Mesto Martin a Kláštor pod Znievom. Historické jadro mesta Martin bolo 20. októbra 1994 vyhlásené za pamiatkovú zónu mestského typu.

Prehľad evidovaných národných kultúrnych pamiatok v meste Martin podľa Registra NKP:

1. Rímskokatolícky kostol sv. Martina
2. Tolerančný evanjelický kostol a fara
3. Slovenské národné múzeum (prvá budova SNM v Martine – Múzeum Andreja Kmeťa a druhá budova SNM v Martine – sídelná budova a budova Etnografického múzea na Malej hore)
4. dve budovy Matice slovenskej
5. jedno z prvých slovenských gymnázií na Slovensku – Slovenské patronátne gymnázium
6. SNM v Martine – Múzeum Martina Benku
7. Župný dom/Turčianska galéria
8. Roľnícka vzájomná pokladnica
9. sídelná budova Tatra banky (ako miesto prijatia a signácie Martinskej deklarácie)
10. Memorandové námestie ako priestor realizácie Memorandového zhromaždenia v roku 1861 (pamätné miesto)
11. Divadlo SNP/Národný dom
12. Štátny ústav zveľaďovania živností a remesiel (neskoršie Generálne riaditeľstvo ZŤS Martin)
13. Štefánikov ústav (niekdajšia stredná zdravotná škola, dnes súčasť univerzitného kampusu JLF UK v Martine)

14. štátna meštianska škola, evanjelická cirkevná škola, budova Gymnázia Viliama Paulínyho-Tótha
15. Mestská sporiteľňa, Hasičský dom, Advokátska komora, Tatradoomy, Vila Dr. Kohúta, Živena/Sociálny dom, Mudroňov dom
16. Lilgovský dom (pôsobisko Jozefa Gregora Tajovského), Hronského vila (pôsobisko Jozefa Cígera Hronského), pôsobisko J. Škultétyho,
17. Horákovský dom (SNM v Martine – Múzeum kultúry Čechov na Slovensku),
18. Národný cintorín (63 hrobových miest ako NKP)
19. lokalita Hrádok v mestskej časti Košúty (označovaná aj ako „Attilov hrob“)
20. Reichlovský kaštieľ
21. Dávidovská kúria

5.6. Chránené vodohospodárske oblasti, vodné zdroje a ich ochranné pásma

Ochrana vody vyplýva zo zákona č.364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) - jeho piatej časti, ktorá pojednáva o ochrane vodných pomerov a vodárenských zdrojov a zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Chránené vodohospodárske oblasti (CHVO)

CHVO je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd a môže sa v nej vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd, ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie a obnovy zásob.

Do riešeného územia zasahujú:

- CHVO Veľká Fatra

Tab.: Chránené vodohospodárske oblasti(CHVO) riešeného územia

Názov CHVO	Plocha CHVO (km ²)	Využitelné množstvo (m ³ /s)		
		povrchové	podzemné	spolu
Veľká Fatra	644	0,97	2,98	3,95

Zdroj : SHMÚ

Vodárenské toky

Vodárenské toky sú vodné toky, alebo ich úseky, ktoré sa využívajú alebo môžu využívať ako vodárenské zdroje na odber pre pitnú vodu. Povodím vodárenského toku je územie, z ktorého celý povrchový odtok prirodzene vteká do vodného toku k profilu vymedzujúcemu skončenie vodárenského toku. Vodohospodársky významnými tokmi sú hraničné toky, vodárenské toky, vodné toky s plavebným využitím, vodné toky s významným odberom pre priemysel a poľnohospodárstvo a vodné toky využívané na iné účely (využívanie hydroenergetického potenciálu, vhodné pre život rýb a ich reprodukciu alebo vhodné na rekreáciu). Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z.z. ustanovuje zoznam vodárenských tokov a vodohospodársky významných tokov.

V území riešenom strategickým dokumentom sa vodárenské toky nenachádzajú.

Vodohospodársky významné toky

Zoznam vodohospodársky významných vodných tokov je uvedený vo vyhláške MŽP SR č. 211/2005 Z. z. (Príloha č. 1), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov. Do zoznamu vodohospodárskych významných vodných tokov je na Slovensku zaradených 586 vodných tokov, z toho sa na území Žilinského kraja nachádza celkovo 82 vodohospodársky významných tokov.

V katastrálnom území mesta Martin sa nachádzajú nižšie uvedené vodohospodársky významné vodné toky s uvedeným číslom hydrologického poradia a čísla toku:

- Turiec 4-21-05-020 č.t. 202
- Pivovarský potok 4-21-05-099 č.t. 236
- Sklabinský potok 4-21-05-106 č.t. 210
- Krpeliansky kanál 4-21-05-004 č.t. 195
- Studenec 4-21-05-008 č.t. 678
- Kantorský potok 4-21-05-010 č.t. 639
- Biely potok 4-21-05-016 č.t. 623
- Vríca 4-21-05-065 č.t. 389
- Valčiansky potok 4-21-05-071 č.t. 365
- Blatnický potok 4-21-05-075 č.t. 324
- Trebostovský potok 4-21-05- 084 č.t. 310
- Beliansky potok 4-21-05-086 č.t. 255
- Necpalský potok 4-21-05-091 č.t. 256

Región Turiec a osobitne okres Martin patrí medzi najbohatšie zásobárne vody v SR, pričom najvýznamnejšie zdroje sa nachádzajú na území Chránenej vodohospodárskej oblasti Veľká Fatra. Samosprávy celkom náležite obraňujú zdroje pitnej vody, ktorými sú zásobované (z jedného z veľkofatranských prameňov je primárne zásobované aj mesto Martin).

Zdroj pitnej vody, ktorý pre mesto Martin predstavuje prameň vo veľkofatranskej Necpalskej doline (Vodný zdroj Lazce), za posledných 50 rokov znížil svoju výdatnosť v priemere o 13 %. Ďalšie znižovanie jeho výdatnosti ako dôsledok klimatickej zmeny predstavuje potenciálne riziko pre zásobovanie mesta a okolitého regiónu pitnou vodou. Ako významný prejav klimatickej zmeny výdatnosť vodných zdrojov v ostatných rokoch poklesla. Nevyhnutné pre zabezpečenie dostatočného množstva vody vo vodovodnej sieti je realizácia opatrení na zníženie strát v sieti, ako je obnova jestvujúcich zariadení.

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd

Ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd je územie, v ktorom sa určujú konkrétne opatrenia a podmienky v záujme zachovania kvantitatívnych a kvalitatívnych hodnôt a racionálneho využitia prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych vôd, vyhlasuje sa v súlade s § 66 zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ochranné pásmo sa určuje spravidla v troch stupňoch na základe odborného hydrogeologického návrhu obsahujúceho konkrétne opatrenia na vnútornú a vonkajšiu

ochranu týchto zdrojov vyplývajúcu z hydrogeologickej štruktúry a režimu prúdenia podzemných vôd. Ochranné pásmo (OP) I. stupňa chráni výberovú oblasť, OP II. stupňa chráni akumuláciu oblasť a OP III. stupňa chráni infiltračnú oblasť.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Ochranné pásmo vodárenských zdrojov sa určuje na ochranu využiteľného množstva, kvality a zdravotnej bezchybnosti vodárenského zdroja vo vzťahu k prírodným pomeroch a vo vzťahu k vplyvom z ľudskej činnosti pre všetky vodárenské zdroje podzemných a povrchových zdrojov. Ochranné pásma vodárenských zdrojov sa určujú na základe zákona o vodách a podľa vyhlášky MŽP SR č.29/2005 Z. z. a môžu byť určené v troch stupňoch (I. - III.) podľa prílohy č. 2 tejto vyhlášky. Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany teda aj zákazy a obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo, kvalitu vody ako aj zdravotnú nezávadnosť zdroja, prípadne iné opatrenia, ktoré je potrebné v ochrannom pásme vykonať.

Vymedzenie hraníc ochranných pásiem prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v Martine

Ochranné pásmo I. stupňa

Ochranné pásmo I. stupňa je vyznačené v mapovom podklade - Štátna mapa odvodená v mierke 1:5 000, listy Martin 2-3, Martin 2-4.

Ochranné pásmo I. stupňa chráni výberovú oblasť a má štyri časti:

Prvá časť tvorí uzavretý polygón okolo zdroja BJ-2 a predstavuje v plnom rozsahu územie plniarne ohraničenej oplotením.

Druhú časť tvorí štvorcové ohraničenie zdroja BJ-4 (približne 25x25 m). Hranica je totožná s rozsahom parcely č. 508/282.

Tretiu časť tvorí uzavretý polygón okolo Hájskeho medokýša. Západnú hranicu tvorí cesta vedúca z Jahodníkov ku skanzenu (ľavý okraj komunikácie), ktorá približne 75 m juhozápadne od Hájskeho medokýša pokračuje po vrstevnici 430 v údolí potoka Medokýš. Vo vzdialenosti približne 125 m juhovýchodne od prameňa pokračuje východné ohraničenie rovnobežne pozdĺž potoka Medokýš vo vzdialenosti približne 60 m.

Aj štvrtú časť predstavuje uzavretý polygón. Východné a južné ohraničenie prebieha pozdĺž poľnej cesty vedenej južným okrajom mesta (časťou Jahodníky) smerom na západ až po vrstevnicu 420, pokračuje po vrstevnici 420 až po križovanie s poľnou cestou, kde sa spája s východným ohraničením.

Územie ochranného pásma I. stupňa zaberá plochu približne 0,103 km².

Ochranné pásmo II. stupňa

Ochranné pásmo II. stupňa je vyznačené v mapovom podklade - Vodohospodárska mapa Slovenskej republiky v mierke 1:50 000, listy Martin 26-33, Turčianske Teplice 36-11.

Ochranné pásmo II. stupňa chráni akumuláciu oblasti. Severné ohraničenie sa začína v Panošinskej doline. Pokračuje smerom na východ po pravej strane Krpelianskeho kanála až k obci Lipovec. Prechádza údolím Kozinského potoka, potoka Mníšia, Klačianskeho potoka a Kúdeľa až po čiastkovú rozvodnicu prebiehajúcu hrebeňom Jarolím (788). Ďalej pokračuje juhovýchodným smerom údolím Sučianskej doliny až ku Krpelianskemu kanálu, pri ktorom sa kolmo stáča v smere toku a pokračuje pravým brehom kanála. Po približne 750 m prechádza hranica naprieč Krpelianskym kanálom a Váhom k železničnej trati, kde sa stáča na západ. Ďalej vedie hranica pozdĺž železničnej trate, kde sa približne po 250 m opäť stáča smerom na juh a obchádza obec Sučany zo západnej strany až po štátnu cestu vedúcu do Martina. Odtiaľ vedie hranica popri ceste vedúcej k Bôrovskému potoku, pokračuje južným smerom údolím Bôrovského potoka, obchádza kótu Bôriček (460) z východnej a južnej strany k západnej časti obce Dražkovce. Prechádza cez Sklabinský potok až k ceste Dražkovce - Martin. Tu sa kolmo stáča na západ, pokračuje pozdĺž cesty a približne po 500 m sa stáča na juh a juhozápad k obci Žabokreky, ktorú obchádza zo severnej strany. Ďalej pretína Žabokrecký potok a Beliansky potok a pokračuje až k štátnej ceste Martin - Príbovce, po ktorej pokračuje južným smerom. Na križovatke ciest sa východná hranica stáča na západ, pretína údolie Turca v mieste sútoku s Blatnickým potokom, obchádza obce Benice a Valča zo severnej strany a po 1 500 m sa stáča na sever. Hranica pokračuje severným smerom popri obciach Trnovo a Trebostovo, pretína Trebostovský potok, kde sa stáča na západ. Obchádza obec Trebostovo smerom k ohybu Peterského potoka a stáča sa na sever až k poľnej ceste. Tu vytvára výbežok k obci Turčiansky Peter, prechádza údolím Sadového potoka, obcou Bystrička a údolím Zlámaného potoka. Ďalej sa napája na poľnú cestu, po ktorej pokračuje smerom na kótu Krásna (628), oblúkovite sa stáča na severovýchod, pretína údolie Krásneho potoka pod vodnou nádržou a pokračuje smerom na Podháj. Prechádza cez cestu vedúcu z Martina na Martinské hole a po 500 m sa kolmo stáča na západ, vedie cez Podháj, pretína údolie Podhájskeho potoka a Veľkého jarku. Ďalej zo západu obchádza Vrútky, pretína údolia Zázrivej, Javoriny a Kamenného potoka, kolmo sa stáča na východ a opäť koso na severozápad. Ďalej hranica pokračuje pozdĺž Váhu vo vzdialenosti približne 350 m v dĺžke 1 000 m, odkiaľ sa kolmo stáča na severovýchod, pretína Váh, Krpelianský kanál a v údolí Panošinskej doliny sa spája s východiskovým bodom hranice.

Územie ochranného pásma II. stupňa zaberá plochu 64,3 km².

Ochranné pásmo III. stupňa

Ochranné pásmo III. stupňa je vyznačené v mapovom podklade - Vodohospodárska mapa Slovenskej republiky v mierke 1:50 000, listy Martin 26-33, Turčianske Teplice 36-11.

Ochranné pásmo III. stupňa chráni infiltračnú oblasť. Severné, východné a južné ohraničenie je totožné s vytýčenou hranicou ochranného pásma II. stupňa. Severne od obce Valča hranica ďalej vedie po rozvodnici medzi Valčianskym a Trebostovským potokom až na kótu Macúrová (657). Od kóty Macúrová pokračuje hranica severovýchodným smerom oblúkovitými výbežkami naprieč údolím Trebostovského a bezmenného potoka. Ďalej hranica vedie údolím pravostranného prítoku Peterského potoka, potom údolím Peterského potoka smerom na kótu Dubový diel (742). Západné ohraničenie pokračuje naprieč údoliami Bystričky a Príslopského potoka, ponad chatovú oblasť a lyžiarske vleky Lásky, pokračuje údolím Valaskej doliny v dĺžke približne 1 500 m a potom oblúkovite prechádza do údolia Pivovarského potoka. Nad

sútokom Pivovarského potoka a Malého potoka pretína cestu vedúcu z Martina na Martinské hole. Hranica oblúkovite pokračuje severným smerom naprieč údoliami Podhájskeho potoka, Veľkého jarku, údolím Zázrivej a pri Hradišti sa napája na lesnú cestu vedúcu k poľovníckym chatám. Potom sa kolmo stáča do údolia Javoriny, pokračuje týmto údolím smerom na severozápad a približne po 500 m oblúkovite prechádza naprieč hrebeňom Dial'na a údolím Kamenného potoka smeruje k Bagarovej chate a po lesnej ceste až k Chrapovému potoku. Ďalej hranica pokračuje údolím Chrapového potoka až po sútok s Váhom, pretína rieku Váh a pokračuje do Panošinskej doliny, kde sa napája na začiatok severného ohraničenia.

Územie ochranného pásma III. stupňa zaberá plochu 89,6 km².

Citlivé a zraniteľné oblasti

Citlivé a zraniteľné oblasti ustanovuje nariadenie vlády SR č.617/2004 Z. z. podľa § 33 a 35 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Podľa tohto nariadenia sú za citlivé oblasti vyhlásené vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiadúcemu stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd. Citlivé oblasti sú pravidelne vyhlasované a prehodnocované podľa kritérií uvedených v prílohe č. 3 vodného zákona. Podľa NV SR č. 617/2004 Z. z. sa za citlivé oblasti ustanovujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky, alebo týmto územím pretekajú.

5.7. Chránené ložiskové územia, dobývacie priestory a prieskumné územia

V riešenom a dotknutom území sa nachádzajú niektoré evidované prieskumné územia, chránené ložiskové územia a aj dobývacie priestory, na ktorých ochranu a využívaniu nerastného bohatstva sa vzťahuje ochrana v zmysle zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej správe v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov.

OBÚ v Banskej Bystrici v okrese Martin eviduje:

- chránené ložiskové územie s určeným dobývacím priestorom Martin pre organizáciu Brantner Fatra s.r.o., Ul. Robotnícka 20, 036 01 Martin, IČO – 31 578 861, na dobývanie tehliarskych surovín,
- chránené ložiskové územie s určeným dobývacím priestorom Sučany pre organizáciu PREFA invest, a. s., Podhradská cesta 2, 038 52 Sučany, IČO – 46 887 741, na dobývanie štrkopieskov,
- chránené ložiskové územie s určeným dobývacím priestorom Turčianska Štiavnička bez organizácie, na dobývanie tehliarskych surovín,
- chránené ložiskové územie s určeným dobývacím priestorom Vrúcko pre organizáciu DOPRAVEX kameňolomy, s.r.o., Príbovce 175, 038 42 Príbovce, IČO – 48 081 655, na dobývanie vápenca,

- chránené ložiskové územie s určeným dobývacím priestorom Vrútky pre organizáciu EUROVIA – Kameňolomy, s.r.o., Osloboditeľov 66, 040 17 Košice – Barca, IČO – 36 574 988, na dobývanie žuly,
- chránené ložiskové územie s určeným dobývacím priestorom Vrútky I pre organizáciu BRA-VUR, a. s., Ulica za mostom 4, 038 61 Vrútky, IČO – 31 605 842, na dobývanie štrkopieskov.

OBÚ v Banskej Bystrici upozorňuje, že strategickým dokumentom Plán udržateľnej mobility mesta Martin nesmú byť dotknuté záujmy chránené podľa banských predpisov a navrhuje, aby sa územie v blízkosti chránených ložiskových území, resp. dobývacích priestorov nevyužívalo ako obytné, prípadne rekreačné územie s novými stavbami, aby sa tak v budúcnosti predišlo novej kolíznej situácii medzi zabezpečením ochrany ložiska a inými záujmami (§15 ods. 1 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v platnom znení).

6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického dokumentu

Samotný dokument PUM funkčného územia mesta Martin bol koncipovaný tak, aby boli prípadné riziká čo najviac eliminované a preto sa nepredpokladajú významnejšie riziká spojené s uplatňovaním strategického dokumentu vo vzťahu k životnému prostrediu a verejnému zdraviu. Napĺňanie strategických cieľov, týkajúcich sa rozvojových aktivít v podobe konkrétnych investičných zámerov, bude podrobené posúdeniu vplyvov na životné prostredie (EIA) v zmysle platnej legislatívy pred ich povolením na základe vlastných projektov, čo prispeje k eliminácii prípadných rizík.

V prípade rozhodnutia príslušného orgánu bude vypracovaná Správa o hodnotení strategického dokumentu podľa Prílohy č. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá podrobne vyhodnotí strategický dokument "Plán udržateľnej mobility mesta Martin" z hľadiska jej vplyvov na životné prostredie a verejné zdravie a prípadne bude obsahovať detailný popis možných rizík a ich hodnotenie.

7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice

Vzhľadom na charakter predmetného strategického dokumentu i jeho polohu v rámci územia Slovenskej republiky (Martin a nadväzujúce okolie) sa vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice nepredpokladajú.

IV. DOTKNUTÉ SUBJEKTY

1. Vymedzenie dotknutej verejnosti vrátane jej združení.

Dotknutou verejnosťou pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov je verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu strategických dokumentov pred ich schválením (§ 6a zákona NR SR č. 24/2006 Z. z.). Medzi dotknutú verejnosť pri posudzovaní strategických dokumentov patrí:

- fyzická osoba staršia ako 18 rokov,
- právnická osoba,

- občianska iniciatíva podľa odseku 3.

2. Zoznam dotknutých subjektov.

Dotknuté samosprávne kraje

- Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina, Slovenská republika

Dotknuté obce

- mesto Martin, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 1, Martin, 036 01 Martin
- mesto Vrútky, Mestský úrad Vrútky, Námestie S. Zachara 4, 038 61 Vrútky
- obec Bystrička, Obecný úrad Bystrička, Lipová ulica č.260/2, 038 04 Bystrička
- obec Košťany nad Turcom, Obecný úrad Košťany nad Turcom 64, 038 41 Košťany nad Turcom
- obec Žabokreky, Obecný úrad Žabokreky, Žabokreky 145, 038 40 Žabokreky
- obec Dražkovce, Obecný úrad Dražkovce, Dražkovce 45, 03802 Dražkovce
- obec Sučany, Obecný úrad Sučany, Námestie SNP 31, 038 52 Sučany
- obec Lipovec, Obecný úrad Lipovec, Hrabiny 290, 038 61 Lipovec
- obec Diaková, Obecný úrad Diaková, Diaková 18, 038 02 Dražkovce pri Martine
- obec Turčianske Kľačany, Obecný úrad Turčianske Kľačany, Turčianske Kľačany č. 179, 038 61 Vrútky
- obec Turčiansky Peter, Obecný úrad Turčiansky Peter 2, 038 41 Košťany nad Turcom
- obec Kunerad, Obecný úrad Kunerad, Hlavná ulica 60/37, 013 13 Kunerad
- obec Stránske, Obecný úrad Stránske, Pod Stráň 168, 013 13 Rajecké Teplice
- obec Turie, Obecný úrad Turie, Turie 214, 013 12 Turie
- obec Višňové, Obecný úrad Višňové 556, 013 23 Višňové
- obec Stráňavy, Májová 336, 013 25 Stráňavy

Dotknuté orgány verejnej správy

- Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina, Slovenská republika
- Okresný úrad Martin, Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
- Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie S.H. Vajanského 1, 036 58 Martin
- Okresný úrad Martin, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie S.H. Vajanského 1, 036 58 Martin
- Okresný úrad Martin, odbor výstavby a bytovej politiky, Námestie S. H. Vajanského 1 036 49 Martin
- Okresný úrad Martin, odbor pozemkový a lesný, Pavla Mudroňa 45, 036 01 Martin
- Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor dopravy a pozemných komunikácií, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
- Útvar hlavného architekta, Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
- Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici, Kammerhofská 25, 969 01 Banská Štiavnica
- Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske nám. 19, 010 01 Žilina
- Krajský pamiatkový úrad – pracovisko Martin, S. H. Vajanského 1, 036 01 Martin
- Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Žiline, Kuzmányho 26, 010 01 Žilina

- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline, Vojtecha Spanyola 1731, 010 01 Žilina

3. Dotknuté susedné štáty.

Vplyvy na územie susedných štátov nepredpokladajú.

V. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

1. Mapová a iná grafická dokumentácia

Nepredkladá sa.

Vymedzenie územia je súčasťou textovej časti oznámenia o strategickom dokumente.

2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu

Platná územnoplánovacia dokumentácia na všetkých úrovniach

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) 2001 v znení KURS 2011
- Územný plán veľkého územného celku Žilinský kraj v znení Zmien a doplnkov
- Územný plán mesta Martin v znení Zmien a doplnkov

Strategické dokumenty na regionálnej úrovni

- Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2021+
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Martin na roky 2024 – 2031
- Regionálna integrovaná územná stratégia Žilinského kraja
- Regionálna výskumná a inovačná stratégia Žilinského kraja
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Martin,
- Cyklostratégia ŽSK

Strategické dokumenty na regionálnej úrovni

- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2030
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR na obdobie 2014 - 2020
- Národný plán regionálneho rozvoja SR
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja
- Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja v SR na roky 2005 - 2010
- Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
- Národný strategický referenčný rámec 2014 - 2020
- Národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020
- Štátna politika zdravia Slovenskej republiky
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. (NEHAP IV.)
- Národný program podpory zdravia v Slovenskej republike pre roky 2014 - 2030

Národné a regionálne dopravné dokumenty

- Program prípravy a výstavby diaľnic a rýchlостných ciest na roky 2011 - 2014
- Dlhodobý program rozvoja železničných ciest
- Koncepcia rozvoja kombinovanej dopravy
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy SR do roku 2020
- Rozvoj verejnej osobnej dopravy pred dopravou individuálnou
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike

Príslušná platná legislatíva Slovenskej republiky a EÚ

VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia

Martin, december 2024

VII. Potvrdenie správnosti údajov

1. Meno spracovateľa oznámenia.

Doc. Ing. Marián Gogola, PhD.

2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa, pečiatka

Prof. MUDr. Ján Danko, CSc., primátor mesta Martin